

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN DINSDAG 12 MAART 1996

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het niet beschermen als landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie
Met redenen omklede motie

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.07 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het niet beschermen als landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het niet beschermen als landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, ik zou 15 minuten willen stilstaan bij een dossier waarover ik het reeds meermaals heb gehad, en ik zou nu aan u, mijnheer de minister, toch wel een aantal heel concrete vragen willen stellen. Het is misschien goed dat ik ons geheugen even opfris. In verband met de beschermingsprocedure als landschap - we zitten nog altijd in de situatie van '93-'94-'95, met de wet van 1931 als basis - ondertekende de bevoegde minister het voorstel tot bescherming, dat een aantal gegevens bevat. Dit voorstel wordt samen met het administratieve dossier ter advies voorgelegd aan een aantal bestuurlijke diensten : de dienst voor Ruimtelijke Ordening, Landinrichting, Natuurbehoud, de betrokken gemeenten en de betrokken provincies. Die brengen binnen de 60 dagen na ontvangst een advies uit. Indien dit niet gebeurt, wordt dit als gunstig beschouwd. Tegelijkertijd worden het voorstel en het administratieve dossier bij de betrokken gemeenten ingediend voor een openbaar onderzoek dat ten laatste 15 dagen na ontvangst ingaat en 30 dagen duurt en waarvan de bekendmaking aan de toegangswegen van het landschap aangeplakt wordt.

Het dossier ligt bij de betrokken gemeenten ter inzage en er wordt een PV opgesteld waarin de eventuele opmerkingen en bezwaren worden opgenomen, en dat binnen de 15 dagen na het afsluiten van het openbaar onderzoek

aan de betrokken buitendienst van het bestuur Monumenten en Landschappen wordt gezonden. Dan wordt het voorstel bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het wordt aan de eigenaars, de vruchtgebruikers en de gekende houders van erfpacht bezorgd. Ze kunnen hun opmerkingen overmaken. Daarna maakt de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een gemotiveerd advies op. Dan komt fase 2, de fase van de definitieve bescherming. Dit gebeurt binnen het jaar volgend op de officiële bekendmaking. Dat is de procedure zoals die nog geldt op basis van de wet van 1931.

Ik kom dan bij het dossier inzake de bescherming van de Natuurlijke Steilrand van het Kempens Hoogplateau, dat door uw voorganger werd ondertekend. Ik baseer me op een verslag dat is opgesteld door het bestuur Monumenten en Landschappen op 10 februari 1995, een voorstel van de administratie tot rangschikking als landschap, waarbij een aantal elementen niet onbelangrijk zijn, een aantal elementen die de commissie zeker zullen interesseren. De oppervlakte van het terrein bedraagt 805 ha. Het is dus een vrij belangrijk gebied dat zich uitstrekt over de gemeenten Lanaken, Rekkem en Maasmechelen-Opgrimbie. Binnen de perimeter van het voorlopig beschermde landschap van toen kwamen de volgende bestemmingen voor op het gewestplan : natuurreservaat, bosgebied met ecologisch belang, natuurgebied en gebied voor dagrecreatie. Bij besluit van de Vlaamse executieve van 10 juli 1991, houdende wijziging voor een aantal Limburgse gemeenten van sommige grafische voorschriften van het Gewestplan Limburgs-Maasland, werd er een aanvullend stedenbouwkundig voorschrift ingelast, betreffende de zone voor koninklijk domein, met de afkorting KD.

Dit aanvullend stedenbouwkundig voorschrift bepaalt dat de hoofdbestemming van deze zone groengebied is. Werken en handelingen worden toegelaten indien nodig of nuttig voor de inrichting van het gebied als koninklijk domein. Volgens het verslag is dit een bijzonder landschap om verscheidene redenen. Het landschap bevindt zich in de overgangzone tussen het Kempens plateau en het middenteras van de Maas, met sterk door valleien ver-

Sauwens

sneden landschappen, een noord-zuidgeoriënteerde steilrand die de overgang vormt tussen de beide landschappelijke eenheden en die centraal in het gebied is gelegen. Er zijn dan die merkwaardige hoogteverschillen. Dit Kempens hoogplateau strekt zich op een vrij constante hoogte uit van 97,5 meter. Het middenteras, ten oosten van de steilrand, bevindt zich op een hoogte die schommelt tussen 50 en 52,5 meter. Het is juist dit gebied waar de beekvalleien weinig zijn ingesneden. Er zijn natuurlijke stuifduinen die het vlakke reliëf nogal diversifiëren. Vooral merkwaardig is dus dat het hoogteverschil tussen 52 en 97 meter wordt overbrugd over een afstand van ongeveer 250 meter. Dit is een bijzonder merkwaardig natuurlijk gegeven. Het verslag zegt dan verder : het bestudeerde gebied is vrijwel de enige locatie waar deze oostelijke steilrand over een lengte van meer dan 3 kilometer in rechte lijn tot op heden intact bewaard bleef. Elders werd de plateaubegrenzing onderbroken door wegeaanleg, grindontginning, enzovoort. Ook is het reliëf van de steilrand er het meest uitgesproken. Het is juist omdat het zo'n sterk reliëf vertoont, dat dit gebied - ook in het verleden - waarschijnlijk nogal moeilijk toegankelijk was en daardoor - gelukkig - vrij ongerept is gebleven. Geologisch zijn de Maasterrassen bijzonder merkwaardig. Men vindt er keien terug die vanuit de Ardennen zijn meegeleurd in de loop van duizenden jaren. De bodemgesteldheid is zeer merkwaardig. Men heeft een aantal bijzondere archeologische vondsten gedaan in het gebied. Verder ziet men ook het volgende - ik citeer : het Kempens plateau is één van de meest interessante gebieden in avifaunistisch opzicht voor Vlaanderen met onder meer waarnemingen van een aantal zeldzame soorten zoals de havik, de nachtzwaluw, de blauwborst, de roodborsttapuit en nog vele anderen. De natuurwetenschappelijke waarde van het gebied staat buiten kijf. In verband met de cultuurhistorische waarde zijn er onder meer de pottenbakkersoven en de archeologische vondsten. Ontegensprekelijk is er het unieke en intact bewaarde landschap met die bijzondere steilrand. Dit is dus een landschap met een zeer hoge esthetische waarde.

Ik herhaal : natuurwetenschappelijk, cultuurhistorisch en esthetisch, de drie elementen die de wet van 1931 voorzorg om in aanmerking te komen voor de rangschikking als landschap. Het behoud van die natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en esthetische waarde was juist de bedoeling van het beschermingsbesluit dat dan ook, op voorstel van de administratie, een aantal erfgoedbaarheden omvat : erfgoedbaarheden A en B. In de loop van 1995 is er dan het besluit gekomen van de bevoegde minister om dit gebied van 805 ha - waarin het koninklijk domein uiteindelijk maar een klein onderdeel vormt, van minder dan 50 ha, als ik me niet vergis - als landschap te beschermen. De volgende fase in dit verhaal is een fax, een persbericht dat door uw kabinet, mijnheer de minister, werd verspreid waarin u zegt : vandaag heeft de

Vlaamse minister van Leefmilieu, de heer Kelchtermans, beslist de natuurlijke steilrand van het Kempens hoogplateau te Lanaken en Maasmechelen niet definitief te rangschikken als landschap. De procedure hiervoor was ingezet midden vorig jaar. Nu, op het einde van de procedure, oordeelt minister Kelchtermans echter dat een definitieve rangschikking van dit gebied als landschap best niet gebeurt. Hij baseert zich hiervoor op eerdere beslissingen van de Raad van State, die steevast zegt dat klasseringsbesluiten niet in strijd mogen zijn met de realisatie van de gewestplannen en de bestemmingsvoorschriften. Deze redenering wordt ook gevolgd in het nieuwe voorstel van decreet op de landschappen dat deze week in de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement werd goedgekeurd en binnenkort voor bespreking en goedkeuring in plenaire vergadering wordt behandeld.

Die verwijzing naar ons decreet dat we hier toch wel in een constructieve sfeer hebben beslist, is een beetje ironisch, licht cynisch, of misschien erg handig - dit zal later nog moeten blijken. U verwijst verder naar de Raad van State. Er is, voor zover mij bekend, geen procedure tegen het rangschikkingsbesluit bij de Raad van State. Indien dit wel zo is - ik wil u de vraag stellen - zou het toch interessant zijn voor de commissie. Bij nader onderzoek blijkt echter dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen op 26 oktober 1995 een gunstig advies heeft gegeven voor deze bescherming. De Koninklijke Commissie beschikte over de resultaten van het openbaar onderzoek, waarbij bleek dat de gemeente Maasmechelen en de gemeente Lanaken geen fundamenteel bezwaar hadden tegen deze bescherming. Er werd wel bezwaar aangetekend door de rallycross-vereniging die daar het circuit Duivelsberg uitbaat, aan de voet van de Duivelsberg en vlak in de buurt van het koninklijk domein. Daar was de mogelijkheid om dit perceel eventueel uit de bescherming te lichten of in bijzondere uitdovende voorwaarden verder te laten functioneren, een mogelijkheid waar u geen gebruik van hebt gemaakt. Men zegt mij dat er positieve adviezen waren van de politieke partij Agalev, van de Maaslandse milieufactie en van Aminal. Het provinciaal bestuur heeft geen bezwaar geformuleerd. Onze eigen dienst, de Ahrom, zegt dat het beschermen als landschap planologisch geen probleem is. De dienst wijst wel op het feit dat er een bouwvergunning is afgeleverd. Bij Aminal zegt de afdeling Land dat er geen probleem is. De afdeling Bos en Groen maakt een opmerking in verband met het verbod op het dragen van jachtgeweren en verwijst naar de decretale regeling ter zake in verband met de jacht.

Men zegt mij dan - en hier zou ik toch wat meer uitleg over willen - dat er een bezwaarschrift is ingediend door de intendant van de civiele lijst van de koning, die erop wijst dat de schenking door de koning aan het bisdom Limburg is gebeurd op voorwaarde dat er een klooster wordt gebouwd. Ik zou graag willen weten of dit inder-

Sauwens

daad zo is en of hetgeen men mij zegt vanuit de Koninklijke Commissie juist is, dat er inderdaad een bezwaarschrift is ingediend door de intendant van de civiele lijst van de koning.

Ik kom dan tot de problematiek van bestemming koninklijk domein, waarbij het toch heel belangrijk is te verwijzen naar het besluit tot voorlopige bescherming waar in artikel 2 staat : die beperkingen met onder meer het verbod tot bouwen ; het oprichten van een gebouw of eender welke constructie uit om het even welk materiaal, enzovoort. Artikel 3 zegt : in afwijking van de bepalingen vermeld in artikel 2 blijven handelingen en werken in het koninklijk domein toegelaten voor zover deze overeenstemmen met de huidige bestemming van het domein. En dan gaat het over die heel specifieke regeling in artikel 13 van de aanvullende stedenbouwkundige voorschriften, zoals dat bij het besluit van de Vlaamse executieve van 10 juli 1991 is ingevoegd : zone voor koninklijk domein - men vindt dat nergens anders op de gewestplannen - waarbij staat : de hoofdbestemming van deze zone is groengebied. Werken en handelingen worden toegelaten die nodig of nuttig zijn voor de inrichting van het gebied als koninklijk domein. Groengebieden zijn, krachtens artikel 13 van het KB van 1972 betreffende de inrichting van de ontwerp van gewestplannen, bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijke milieu. De bouw van een abdij met aanhorigheden is niet in overeenstemming met de hoofdbestemming groengebied die aan de betrokken gronden is gegeven. Ik denk dat dit duidelijk is. Bij gebrek aan definities hierover in de stedenbouwwetgeving moet er aan de gehanteerde begrippen een gebruikelijke betekenis worden gegeven. Het moet dus gaan om werken die nodig zijn ; dit wil zeggen voor een bepaalde behoefte vereist of nuttig, aan het gestelde doel ten goede komend, en dit voor het gebruik van het gebied als domein ten gerieve van de koninklijke familie, rekening houdend met de bestaande feitelijke toestand.

Er is dus enerzijds deze juridische analyse en anderzijds is er de vaststelling dat in het beschermingsbesluit duidelijk een uitzondering is gemaakt voor werken die in overeenstemming zijn met de huidige bestemming van het domein, met name koninklijk domein. Ik meen dat het beschermingsvoorstel helemaal niet strijdig is met het gewestplan - zoals u zegt - dat het koninklijk domein inkleurt als groengebied bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijke milieu. Funderingen of bouwsels van welke aard dan ook zijn hier niet mee in overeenstemming. Het argument dat het beschermingsplan deze werken zou hinderen en derhalve strijdig zou zijn met het gewestplan is volgens mij onzin. Oordeelt de minister dat deze werken - zoals funderingen en de aanleg van toegangswegen - nodig zijn voor het behoud en de bescherming van het natuurlijk milieu van een groengebied ? Zo ja, waarop is dit gebaseerd ? Bovendien

beantwoordt de bouw van een abdij in deze zone totaal niet aan de bepalingen van het bestemmingsvoorschrift dat stelt dat er uitsluitend werken en handelingen worden toegelaten die nodig of nuttig zijn voor de inrichting van het domein ten behoeve van de koninklijke familie. Werken ten behoeve van anderen dan de koninklijke familie - zelfs indien deze laatste hiermee haar instemming zou betuigen - zijn hierdoor uitgesloten.

De auditeur van de Raad van State heeft in kortgeding een aantal procedures niet ontvankelijk verklaard. De hoogdringendheid kan bijvoorbeeld niet ingeroepen worden, het algemeen belang komt niet in het gedrang. Men deed geen uitspraak over de grond van de zaak, integendeel. Het verslag van de auditeur is vernietigend voor diegene die de bouwvergunning voor deze abdij heeft afgeleverd. Men kan zich afvragen of monseigneur Schreurs de bouwaanvraag indiende in opdracht en namens een publiekrechtelijke rechtspersoon, in geval men het bisdom zou beschouwen als een publiekrechtelijke rechtspersoon. Een publiekrechtelijke rechtspersoon kan slechts handelingen stellen ter behartiging van het algemeen belang. Het indienen van een bouwaanvraag, het bekomen van een bouwvergunning en het bouwen van een abdij en aanhorigheden - bestemd voor gebruik en bewoning door particulieren - kan bezwaarlijk worden beschouwd als een handeling die het algemeen belang dient. Bovendien was het duidelijk niet de bedoeling van monseigneur Schreurs de abdij op te richten in eigen naam of in naam van het bisdom Hasselt. Hij zal de vergunning overdragen aan een andere instantie. Zelfs indien men zou aannemen dat het bisdom Hasselt als een publiekrechtelijk rechtspersoon dient te worden beschouwd, dan nog werd er een oneigenlijk gebruik gemaakt van artikel 48 van de Stedenbouwwet, aangezien de bouwvergunning werd bekomen door een instantie die volgens de vigerende wetgeving geen aanspraak kan maken op de toepasselijkheid van artikel 48. We moeten stellen dat het gebied waarop het ontwerp betrekking heeft en waarvoor de bouwvergunning werd afgeleverd, eigendom is van het bisdom Hasselt. Het werd door Koning Boudewijn aan het bisdom Hasselt geschonken. Dat zou wel eens het sleutelgegeven kunnen zijn in dit verhaal. Ruimtelijke ordening of milieu speelden duidelijk niet de hoofdrol in de benadering van dit dossier door de regering en andere verantwoordelijken. Uit het bezwaar dat werd ingediend door de intendant van de civiele lijst van de koning blijkt dat het erom gaat de schenking in goede banen te leiden. Daartoe was een geforceerde interpretatie van de stedenbouwkundige voorschriften en van de vigerende wetgeving noodzakelijk.

Hoort dit gebied momenteel toe aan een natuurlijk persoon, de bisschop van Hasselt, of aan een privaatrechtelijk persoon, het bisdom Hasselt ? Dat weten we niet juist, dit is ook niet onmiddellijk ons probleem. Het is alleszins duidelijk dat dit domein niet meer het bijzonder statuut

Sauwens

van koninklijk domein heeft. Derhalve zijn de bepalingen voor de inrichting van het koninklijk domein niet meer van toepassing op deze zone, die niet meer het eigendom is van de koninklijke familie. Dit lijkt vanzelfsprekend. Dit is een soortgelijke problematiek als deze van de militaire domeinen. Deze hadden ook een apart statuut inzake ruimtelijke ordening. Het waren witte vlekken waar het landsbelang, het militair belang primeerde op alle andere overwegingen, ook deze inzake ruimtelijke ordening. Toen deze militaire domeinen gedesaffecteerd werden en hun militaire functie verloren, ontstond er een nieuwe situatie. Toen waren er een aantal invullingen van het gewestplan en een aantal beschermingen van monumenten en landschappen nodig. De essentie is dat men een gedane schenking wil honoreren en dat men daarvoor de bestaande reglementering naast zich heeft neergelegd. Ik stel vast dat de milieuverenigingen hiertegen protesteerden. We hebben het opstellen van Milieueffectenrapporten, MER, per decreet vastgelegd. Bij grootschalige ruimtelijke ingrepen is een dergelijk MER nodig. Ik stel minister Kelchtermans de vraag waarom hier, bij een terrein dat groter is dan de voorgeschreven 3 ha, geen MER werd gevraagd alvorens de bouwvergunning af te leveren? Is er binnen uw administratie een voorstel om toch nog een dergelijk MER te laten opstellen?

Ik wil hier graag mijn concrete vragen, die ik trouwens ook schriftelijk aan u overmaakte, op een rijtje zetten. Is het niet zo dat groengebied de hoofdbestemming van het gebied is? Heeft het beschermingsbesluit geen voorbehoud gemaakt voor die werken die ten gevolge van de gewestplanherziening van 1991 wel mogelijk waren in functie van het koninklijk domein? Kon de verwijzing naar artikel 3 van het beschermingsbesluit niet behouden blijven? Was de bescherming van het landschap niet grotendeels mogelijk? Was het niet aangewezen de definitieve uitspraak van de Raad van State af te wachten? Wijst uw verwijzing naar het onmogelijk kunnen uitvoeren van noodzakelijke werken, zoals uit uw persmedeling blijkt, er niet op dat de afgeleverde vergunning onvoldoende mogelijkheden biedt? Verwijst uw persmededeling niet naar bijkomende werken en bouwaanvragen voor het koninklijk domein van Opgrimbie? Waarom heeft u geen rekening gehouden met de vrijwel uitsluitend gunstige adviezen van uw administratie, van de gemeentebesturen en van het provinciebestuur? Waarom hield u wel rekening met bezwaren van een autocrossvereniging en van de intendant van de civiele lijst van de koning? Waarom werd er geen MER opgelegd in verband met deze grootschalige ingreep in een van mooiste vrije ruimtes en landschappen in Vlaanderen? Waarom ontsnapt een stukje Vlaanderen aan de reglementering ter zake?

De voorzitter : Dank u wel, mijnheer Sauwens. Wie wil zich aansluiten bij deze interpellatie?

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik ben het eens met mijnheer Sauwens waar hij wijst op het belang van dat landschap. De gemaakte studies zijn voldoende duidelijk. Vandaar ook onze grote verbazing toen we een korte persmededeling toegestuurd kregen waaruit bleek dat deze landschapsbewaring ongedaan zou worden gemaakt door de minister. Hij verwijst daarvoor naar stedenbouwkundige voorschriften. We zijn genoodzaakt hier het verband te leggen met ruimtelijke ordening. Mijnheer Sauwens haalde de ernstige bezwaren aan van de auditeur voor de Raad van State tegen de aflevering van deze bouwvergunning. Er is geen MER. De bouwvergunning werd afgeleverd door de minister van Ruimtelijke Ordening - die deze bouwvergunning niet mocht afleveren - en niet door de bevoegde diensten in Hasselt. Men kan zich ook afvragen of de bouw van een abdij thuishoort in een koninklijk domein. De minister verwijst in zijn argumentatie voor het ongedaan maken van de bescherming naar tegenspraak met de wet op de stedenbouw. Deze tegenspraak werd duidelijk weerlegd door de heer Sauwens waar hij stelt dat een uitzondering wordt voorzien voor de inrichting van een koninklijk domein. We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat andere belangen dan die van het natuurbehoud of van het cultuurhistorisch landschap meespelen op de achtergrond. We weten allemaal dat de verkregen bouwvergunning veel ruimer is dan wat men in eerste instantie wil realiseren. Men zal er aanvankelijk een beperkt complex neerzetten, maar men wil de vrijheid behouden om dit complex op langere termijn te kunnen uitbreiden. Dit bevestigt alleen de hypothese dat de bouw van deze beperkte abdij het begin is van een ernstige aantasting van dit belangrijk gebied. Daarom sluiten we ons volledig aan bij de vragen van mijnheer Sauwens. We kijken nieuwsgierig uit naar de antwoorden van minister Kelchtermans.

De voorzitter : Dank u wel, mijnheer Sannen.

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik denk niet dat ik u veel nieuws kan vertellen. In dit dossier werden de verschillende argumenten reeds eindeloos naast elkaar gezet. U hoeft me er niet van te overtuigen dat het over een zeer waardevol gebied gaat. Net als mijnheer Sauwens ken ik de streek voldoende goed. In het gewestplan is het als groengebied ingekleurd. Vroeger stelde niemand de vraag of dit al dan niet voldoende bescherming bood, u zelf trouwens ook niet. Op het einde van de regeerperiode, bij de discussie over het klooster van Opgrimbie, bent u plots tot de vaststelling gekomen dat er dringend moest worden ingegrepen. Indien het zo hoogdringend was geweest, dan had u dat in de eerste drie maanden van de nieuwe regeerperiode gedaan. Er zijn in die provincie met veel groen vele gebieden die een bescherming krijgen, in hoofdzaak door hun bestemming in het gewestplan. Mijn-

Kelchtermans

heer Sauwens, het volgende zal u ook niet verwonderen. Bij herhaling ben ik in de vorige Vlaamse regering met u de discussie aangegaan over de waarde van een bestemmingsgebied en de toegevoegde waarde van een rangschikking. Bij herhaling is het instrument rangschikking gebruikt om een bestemming die normaal volgens het gewestplan zou kunnen worden gerealiseerd, onmogelijk te maken. Wat dat betreft zijn er arresten van de Raad van State over rangschikkingen, waarbij het vaak gaat over een eenvoudige schuilhut waarvoor geen bouwvergunningen werd bekomen. De Raad van State bepaalt dat de hoofdbestemming niet in vraag kan worden gesteld, waarbij de bezwaarindiener gelijk krijgt. Het is dus geen uitzondering.

De hoofdbestemming is groen. Ik heb rustig uw betoog aanhoord, en u zult mijn argumenten in dezelfde volgorde krijgen. Ik ga hier voorbij aan het feit of het hier al dan niet een politieke klassering is geweest. Het gebied is zeker waardevol, en u moet mij niet verdenken van enige desappreciatie ten overstaan van dit gebied. Op het moment van de beslissing wordt er echter uit het wiel gekomen, dan nog op vraag van de provinciale Volksunie-afdeling - en ik kan u hierover de persmededelingen laten zien - opdat de minister zou klasseren, en meteen wordt er geklasseerd. Zo simpel is het ! Ik wil graag de discussie aangaan over de natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied, maar zo simpel was toentertijd de argumentatie. De discussie ten gronde gaat over de bedoeling van een rangschikking. Aan deze discussie hebben we meegewerkt, en de meerderheidsfracties hebben zich op eenzelfde lijn opgesteld. De hoofdbedoeling van een rangschikking is te verfijnen en te detaileren en een bijkomende bescherming in de onderdelen aan te brengen zonder dat de hoofdbestemming als dusdanig in vraag wordt gesteld. Dat was zo overeengekomen in het bewuste artikel 12 van het voorstel van decreet. Ook daar hebt u toen uw bezwaren kenbaar gemaakt. Het is trouwens niet de enige keer dat we hierover in de Vlaamse regering discussies hebben gevoerd.

Mevrouw Nelly Maes : Krijgen we hier nu een partijtje vuile was ? Dat zou leuk zijn.

Minister Theo Kelchtermans : Helemaal niet. Dit gaat over de discussie ten gronde : wat is de hoofdbestemming van een gewestplan en wat is de toegevoegde waarde van een rangschikking ? Kan zoiets haaks ten opzichte van elkaar staan ? Over deze vragen zal ik de uitspraken van de Raad van State aan de commissarissen bezorgen. Mijnheer Sauwens, u stelde een preciese vraag over het domein zelf. Aan deze problematiek zijn een aantal aspecten van ruimtelijke ordening verbonden, maar ik laat die over aan minister Baldewijns. Ik heb indertijd de verantwoording gegeven, en ze is voor mij relatief eenvoudig. Of een bouwdoossier al dan niet wordt ingediend, hangt

van de bouwheer af. Dat hangt dus niet van de minister af, die ontvangt enkel het dossier. Er wordt verondersteld dat op dat ogenblik zijn opdracht start, en hij waarborgt op dat moment ook een objectieve behandeling van het dossier. Daarna zet de administratie de nodige voorbereidende stappen in het dossier, waarna een dossier klaar voor beslissing aan de minister wordt voorgelegd. Ik herinner mij de vragen die toen aan de gemachtigde ambtenaar, de directeur-generaal, zijn gesteld, of het met het bijzonder voorschrift voor dit bouwdoossier inderdaad kon. Zijn antwoord was bevestigend.

U stelde een andere vraag, of er een meldingsplicht is. Hierop is het antwoord ontkennend. Het domein beslaat immers geen drie hectare grond, en het is ook geen bosgebied. Het is een afgebrand stuk grond, waar na verloop van tijd opnieuw natuurlijke vegetatie is ontstaan. Dit zijn de twee criteria die de ambtenaar hanteert. Bijgevolg is er een beslissingsklaar dossier dat wordt voorgelegd, ongeacht wat de persoonlijke mening moge zijn over de bestemming van het gebouw of om het even wat. De aanvrager had met dezelfde argumentatie eveneens kunnen vragen een aantal paarden op het domein te kweken. Ik bedoel deze laatste opmerking niet onrespectvol, wat dat betreft heb ik geen beoordeling te vellen. Men moet echter correct blijven, de minister heeft dus geen enkele inbreng over de bestemming en de opzet van het gebouw. Gelieve hiervan akte te nemen. Met een positief advies van de administratie is hieromtrent een beslissing genomen. U vroeg mij ook of er een bezwaarschrift door de intendant van de civiele lijst is ingediend. Ik heb het dossier ingekeken, en ik heb gemeend dat er geen hoogdringende reden was om tot een rangschikking over te gaan. De intendant van de civiele lijst verwijst naar de bezwaren van de v.z.w. Astrida, waar dit domein in zal worden ondergebracht, met alleen als bestemming kloostergebouw, overeenkomstig de wil van de schenker tijdens en na zijn leven. Zij hadden dus ook bezwaar tegen de rangschikking, in zoverre dat dit zou onmogelijk worden gemaakt. Dat is het enige dat ik er als bezwaarschrift in lees. Dat zit dus ook in het dossier, er is geen discussie over.

Het blijkt volgens mij duidelijk uit de voorschriften A en B dat de voorschriften zo zijn geformuleerd dat men de bestemming heeft willen onmogelijk maken. Langs een omweg verwijst u er ook naar dat diegene die de aanvraag indient als dusdanig niets heeft te maken met een bijzonder voorschrift. Men schermt hier dus met het verslag van de auditeur. Er is ook het tussenarrest van de Raad van State, men had de schorsing gevraagd, en de Raad van State heeft gezegd dat er geen schorsing komt. Vermits het beroep niet opschortend is bij de Raad van State kan er uitvoering worden gegeven aan de bouwwerken.

Als de Raad van State de auditeur zou hebben gevolgd of zou hebben geschorst, dan had de minister terecht op het matje kunnen worden geroepen. Dat gebeurt in een aantal dossiers, dat is nu eenmaal het risico dat men loopt als

Kelchtermans

men administratieve beslissingen neemt. Door de Raad van State wordt men in sommige gevallen in het gelijk, in andere gevallen - liefst zo weinig mogelijk - in het ongelijk gesteld. Daarvoor dient de Raad van State, en ik schik mij dus ook naar hun beslissingen. Ik neem aan dat mijn opvolger dat ook zal doen wat het verdere verloop van het dossier betreft. Ik raad u dan ook aan niet te voorbarig te handelen, want de uitspraak ten gronde moet nog komen. Wat dat betreft moet u niet op de zaken vooruitlopen en een klimaat creëren waar de strekking heerst : wacht maar af, het zal wel de richting uitgaan die we veronderstellen. Ik vraag mij af waarop u zich baseert dat u zo'n houding aanneemt. Ik raad u aan af te wachten, het is niet de eerste keer dat u zo'n indruk geeft. Bij alle beslissingen die ik heb genomen, ook op het vlak van de Ruimtelijke Ordening, is er een bezwaar bij de Raad van State ingediend, die hierover uitspraak doet, en daar richt ik mij dan ook naar. Zo simpel is het.

Of uiteindelijk het bisdom een publiekrechtelijke persoon is, is een vraag die aan minister Baldewijns moet worden gesteld. Ik weet dat hierover een discussie bestond, en ik heb hier juridische vragen over gesteld. Ik spreek dus vanuit de verantwoordelijkheid die ik in het verleden had. Men heeft mij minstens evenveel argumenten gegeven waarop men zich kan baseren om te zeggen dat het inderdaad een rechtspersoon is, en dat deze procedure kan worden gevolgd. Men maakt de keuze uit twee reeksen van argumenten, de ene pro, de andere contra. Ik heb dus de argumenten pro genomen, omdat die het meeste steek hielden. Als de Raad van State hier anders over oordeelt, dan zal ik mij hiernaar moeten schikken. Dan zal blijken dat ik niet de juiste keuze heb gemaakt, maar dat is vaak het geval bij juridische adviezen. Ik wens verder te antwoorden op de specifieke vragen. De heer Sauwens vroeg zich af of de hoofdbestemming van het gebied niet groen is, en of er een bescherming als landschap mogelijk is. Ik heb geen enkele moeite om hier bevestigend op te antwoorden. In mijn visie is een bescherming een verdere nuancering of detaillering van wat de hoofdbestemming aan uitvoering moet mogelijk maken, met een bijkomende bescherming die verdere precisering toelaat. Ik verwijs ook nu naar het voorstel van decreet, dat uitvoerig is besproken.

Ten tweede beseft u dat er een begrip werken en handelingen nuttig en nodig voor het gebruik als koninklijk domein is, maar u vraagt zich af of het niet aangewezen was een definitieve uitspraak van de Raad van State af te wachten inzake de invulling en interpretatie van dit begrip. Hieromtrent is er een schorsingsarrest niet geveld, en is er een bezwaar bij de Raad van State. Het is niet opschortend, de bouwvergunning heeft dus kracht van uitvoering, en de bouwheer neemt het risico op het verdere verloop van de procedure. U vroeg ook : Wijst de beslissing en de verwijzing naar het onmogelijk kunnen uitvoe-

ren van noodzakelijke werken er niet eerder op dat bijkomende werken en bouwaanvragen mogen worden verwacht in het koninklijk domein van Opgrimbie ? Er is een bouw dossier ingediend, en daarover is beslist. Over wat is beslist kan de uitvoering gebeuren, over wat niet is beslist kan de uitvoering niet gebeuren. Daarvoor moeten afzonderlijke aanvragen gebeuren. Over de fasegewijze aanpak van de uitvoering staat in de bouwvergunning niets. De bouwheer vult dat zelf in.

Ik heb geantwoord op de vragen. In de marge hoor ik de opmerking vallen : komt het ooit goed tussen die twee ? Ik heb met de heer Sauwens persoonlijk geen enkel probleem, wel integendeel. We hebben over dit thema binnen de Vlaamse regering heel wat discussies gevoerd, en ook naar aanleiding van andere rangschikkingen hebben we al eens de degens gekruist. Wat dat betreft moet men een onderscheid maken tussen de discussie over een dossier, en alles wat er verder bij komt kijken. Bij mijn weten is er geen bezwaar tegen de voorlopige rangschikking bij de Raad van State ingediend. Het is dus ook voorbarig om daaromtrent iets van de Raad van State te verwachten.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Vooreerst wil ik een algemene bedenking maken. Ik heb enige moeite met het eerste deel van de tussenkomst van de minister. Ik hoop dat dit geen voorbeeld is van een antwoord van de minister op juridisch-administratieve vragen in de commissie. Dit is het Vlaams Parlement onwaardig. De wijze waarop bepaalde ministers beslissingen van collega's uit een vorige zittingsperiode menen te moeten hypotheceren, getuigt van een arrogantie die het Parlement niet hoeft te aanvaarden. In verband met dit dossier stel ik vast dat de hoofdbestemming van dit gebied groen is. De bescherming van het landschap is dan ook niet in tegenspraak met deze bestemming.

Minister Theo Kelchtermans : Wel naar de formulering.

De heer Johan Sauwens : Artikel 3 geeft u perfect de mogelijkheid om de bescherming van dit gebied van 802 hectare te realiseren, met uitzondering van het 25 tot 30 hectare grote koninklijk domein. Toch is die bescherming er niet gekomen omwille van twee mogelijke redenen. Ofwel is er een politieke reden en wil men afrekenen met de voorganger, ofwel zijn er bijkomende werken nodig met de bijbehorende bouwvergunningen voor de realisatie van de bestemming. De herziening van het gewestplan die in 1991 door de voltalige regering werd goedgekeurd, houdt niet in dat plots alles is toegelaten omdat iemand toevallig een schenking heeft gedaan. Het is de taak van het Parlement om de uitvoerende macht te controleren. En de uitvoerende macht is hier duidelijk in de fout gegaan. U verschuilt zich zowel achter de directeur-generaal die verplicht was om de vergunning af te leveren, als ach-

Sauwens

ter de Raad van State die ter zake geen enkele klacht heeft ontvangen. Ik betreur dat de vrije ruimte in Vlaanderen op deze wijze wordt opgeofferd.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, wanneer beleidsverantwoordelijken merken dat waardevolle dingen dreigen verloren te gaan, is het belangrijk dat ze ingrijpen. U heeft gezegd dat het gebied via het gewestplan een zekere bescherming geniet. Maar op een gegeven moment stelt men vast dat die bescherming niet voldoende wordt gegarandeerd door het gewestplan. Op dat ogenblik verwacht men dus een reactie van de overheid, en een rangschikking is dan een voor de hand liggend instrument. De cynische benadering bij het begin van uw tussenkomst in verband met het laattijdige initiatief tot rangschikking vond ik dan ook misplaatst. U stelt dat een rangschikking een toegevoegde waarde dient te geven aan een landschap. Ik meen dat die toegevoegde waarde wordt gerealiseerd omdat de bescherming onvoldoende was. Artikel 3 van het beschermingsbesluit stelt dat, los van de hele argumentatie over de bouwvergunning, dit besluit niet in tegenstelling is met de bouwvergunning die is afgeleverd. U hebt geen afdoend antwoord gegeven op de vraag waarom die rangschikking niet is doorgegaan. Nochtans bent u er blijkbaar volledig van overtuigd dat we hier te maken hebben met een waardevol gebied.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik wil mij niet inlaten met het dossier op zich, maar ik voel mij wel verplicht te reageren. Wat de grond van de zaak betreft sluit ik mij uiteraard aan bij de argumentatie van de heer Sauwens. Toch gebeurt het vaak dat, wanneer onbedreigd geachte gebieden toch bedreigd worden, we aan de noodrem moeten trekken bij de commissies die voor de rangschikking van waardevolle monumenten en landschappen bevoegd zijn. U moet niet denken dat het hier een uitzondering betreft. Sta me toe dat ik een aantal voorbeelden geef. Toen ik nog maar pas parlementslid was en zetelde in de toenmalige Cultuurraad, vroeg ik de lijst op van de geklasseerde landschappen in het Land van Waas. Toen bleek dat het enige geklasseerde landschap de eik was die voor het oude gemeentehuis van Haasdonk stond. Men maakte me er ook attent op dat die boom net was geveld. Toen ik daarna vroeg wat er ging gebeuren met het enige geklasseerde landschap, antwoordde de minister op cynische toon dat de deklasseringsprocedure was ingezet. Deklasseringen vind ik erger dan klasseringen. Een vraag tot klassering gaat meestal uit van diegenen die voor het bewuste gebied een groot respect hebben. De klassering is een hulpmiddel om het karakter van een landschap of een gebouw te garanderen. Indien er geen klassering is voor een gebied, dan krijgt men vaak te maken met de meest merkwaardige dingen, zoals grote villa's op gewezen

vliegvelden. Ik herinner me ook een deklassering van een kloostergebouw, waarna dat klooster werd afgebroken op verzoek van het bisdom. Deklassering gebeurt niet vaak, maar het gaat soms gepaard met een dubieuze argumentatie. Onlangs las ik iets over een schandaal in Klein-Brabant. Er worden daar allerlei dingen geklasseerd, behalve een bepaald kasteel. De eigenaar heeft daar namelijk andere bedoelingen mee. Mijnheer de minister, u heeft te maken met een gevoelige materie. Een klassering is het laatste redmiddel van een gemeenschap die voor de restanten van de ruimte en haar cultureel erfgoed vecht. Het is een veeg teken dat we naar dat ultieme wapen moeten grijpen, want dat betekent dat alles wat niet is geklasseerd, toch is bedreigd ondanks de gewestplannen. Ik pleit bijgevolg voor een zeer restrictief beleid, met een groot respect voor het onderzoek naar de rangschikking van monumenten en landschappen, omdat ik ervan overtuigd ben dat u de persoon bent die het erfgoed voor het nageslacht kunt bewaren.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : De essentie van de discussie betreft de taak voor het vastleggen van bestemmingen. Het recent goedgekeurde voorstel van decreet heeft de discussie inhoudelijk opgeklaard. Ik houd me aan de stelling die ik in het voorstel van decreet heb gesteund. Het betreft hier geen deklassering, maar een ontwerp van klassering dat ik op het einde van de procedure niet goedkeur. Ik heb nog geen deklasseringsprocedure op gang gebracht. Wel heb ik in één dossier met goede argumenten de mogelijkheid ervan voorgesteld. Ik bedoel maar dat er soms meer kwaad geschied door zich halsstarrig aan sommige inzichten vast te klampen. Het is de taak van een bestuurder, op welk niveau ook, een consensus te doen aangaan, wanneer die kans zich voordoet. Ik ben geen principieel voorstander van deklasseringen, maar men dient wel te beseffen wat de toegevoegde waarde is bij een klassering. Ik merk ook op dat de bevoegdheid voor monumenten bij minister Martens ligt. Laat er geen onduidelijkheid over bestaan dat ook ik een voorstander ben van klassering. Sinds ik op dit domein verantwoordelijkheid draag, heb ik al een tiental klasseringsbesluiten getekend. Maar ik let er dan wel op dat ik steeds mijn uitgangspunten respecteert. Dat is dan ook de reden waarom ik dit dossier niet heb goedgekeurd.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik heb alleen maar willen onderstrepen dat snelle procedures inzake klassering helaas meestal het gevolg zijn van een bedreiging.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Dit dossier is langdurig door de administratie voorbereid. Alle adviezen, van de koninklijke commissie tot de gemeentelijke en provinciale overheden, waren positief. Toch heeft de minister beslist om niet

Sauwens

tot bescherming over te gaan. Dat is de essentie van dit dossier. Mijnheer de minister, ik ben ervan overtuigd dat er in Vlaanderen rond dit gebied een vrij ruime consensus bestaat. Het is onze verantwoordelijkheid als Vlaamse volksvertegenwoordigers om u te interpellieren. U bent er namelijk zonder meer van overtuigd dat het klooster er moet komen en zelfs moet kunnen uitbreiden.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, ik vind dit pure demagogie. Ik heb nooit gezegd dat er uitgebreid kon worden. Een minister accepteert een dossier. Hij mag niet oordelen over de opportuniteit om een dossier in te dienen. Wanneer een dossier wordt geaccepteerd, mag men van de beleidsverantwoordelijke verwachten dat hij het een objectieve kans geeft.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Maes werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het incident is gesloten.

We gaan verder in besloten vergadering.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.50 uur.*
